

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505

Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Metodický list

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti (I/2)

Sada: 1 Číslo: EU-OPVK-ČIG-1ST-36

Předmět: Český jazyk a literatura, 5. r.

Název materiálu: Václav Čtvrtek: Perla**Autor materiálu:** Mgr. Drahomíra Hošková**Ověření materiálu ve výuce:**

Datum ověření: 21. června 2012

Třída: V.B

Ověřující učitel: Mgr. Drahomíra Hošková

Anotace materiálu: Pracovní list – povídka, nahrazování nespisovných slov spisovnými, informace o autorovi knihy, opakování – literatura pro děti a mládež.**Podrobný metodický popis možností použití materiálu:**

- 1) Žáci si pozorně přečtou úryvek v čítance, žáci s IVP mohou přečíst text společně, příp. s dopomocí učitele.
- 2) Po rozdání PL, encyklopedií, map, přihlášení se na počítači... pracují žáci dle zadání v PL. Učitel kontroluje jednotlivé žáky, pomáhá jim např. s vyhledáváním informací na webu, s určováním klíčových slov apod.
- 3) Při vypracovávání úkolu č. 8 dětem poradíme, že pokud si nebudou jisti správnou odpovědí, stačí nalistovat úryvek z knihy v čítance.
- 4) PL je možno využít pro práci s celou třídou (žáci samostatně vyhledávají informace, společně průběžně kontrolujeme a doplňujeme např. do textu na interaktivní tabuli, odkrýváme řešení atd.), žáci mohou pracovat s PL samostatně, ve dvojicích nebo ve skupinách (kontrolujeme a hodnotíme na závěr celý PL), popř. využijeme PL k sebehodnocení jednotlivých žáků nebo k jejich hodnocení.

Seznam literatury a pramenů:JANÁČKOVÁ, Zita. *Čítanka pro 5. ročník ZŠ*. 1. vyd. Brno: Nová škola, 2004, ISBN 80-7289-060-3.

Václav Čtvrtek: Perla

Přiběhli jsme na tu louku na začátku prázdnin, první den, co jsme přijeli do Zátaví. Najednou na mě někdo volá:

„Zašlápneš mi kachnu!“

Ale to já o tu kachnu s šedivým pírkem už dávno zakop a ležel jsem na zemi. „Já jsem Jirka,“ povídám slušně.

Anča vyzkoušela kachnu, jestli se jí nic nestalo a řekla: „Já jsem Anča.“

„A já Přemek,“ povídá Přemek.

Anča vyhodila kachnu do vzduchu, kachna kousek letěla a padala do řeky.

„A tohle je Otava!“ vykřikla Anča.

Tak se nás pět seznámilo. Nápad s perlou jsem dostal já. Bylo to třetí den prázdnin. To už jsem Anču miloval a nevěděl jsem nic lepšího než jí říct:

„Viš, co je to velevrub?“ A aby se Anča nějak neshodila, rychle jsem dodal: „Je to taková škeble z Otavy, co v ní můžeš najít perlu.“

„Chacha, tak před sto lety,“ povídá Přemek a mě to rozčililo tolik, že jsem vlastně celé prázdniny hledal velevruba, co by v něm byla perla pro Anču. Anča přitom seděla na zeleném břehu u kachen a usmívala se na mě, protože mě taky milovala. Přemek to vydržel týden, pak řekl, že se nebude dívat na jednoho blázna, jak hledá velevruba, a našel si na prázdniny jinýho kamaráda.

Nejdřív jsem se pro velevruba potápěl s otevřenýma očima. Co já našel škeblí! Vždycky jsem jich náruč přinesl k Anče. Prohlížel jsem je jednu po druhé a říkali jsme: „Nic. Je moc placatá. Obyčejná říční.“ A házeli jsme je zpátky do Otavy. Pak mi trošku jako začaly skřípat oči. To od potápění. Našel jsem si novou techniku. Hledal jsem velevruba nohama. Pomaloučku jsem se ploužil po řece jako bagr a Anča s kachnami se dívala ze zeleného břehu, jak si nohou podávám ze dna škeble.

„Já už tu perlu nechci,“ říkala Anča a hladila kachnu po peříčkách.

„Já ti ji musím nalízt,“ říkal jsem já, „protože musím.“

Někdy tam na chvíli přišel Přemek, přesejpal rukama písek a smál se: „Chacha, rejžuju zlato na ten prsten, co v něm bude zasazená ta perla.“ A zas šel pryč a smál se ještě mnohem víc.

No a tři dny před koncem prázdnin si nohou podávám něco z vody a křiknu.

Ne, já zařval, až se překotila ta kachna s šedivým pírkem. „Velevrub!“

Anča ke mně vlítla do řeky a pak jsme ho nesli na čtyřech dlaních a jako poklad položili do trávy.

„Je dost bachratej, aby v něm mohla být perla,“ řekl jsem.

„Je v něm perla,“ řekla Anča.

Podíval jsem se na své nohy úplně rozmáčený vodou. „Jenže ji najdřív musíme vyndat ven.“

„Ale jak?“ řekla Anča.

„Třeba nožem, řekl jsem.

A teď zas řekla Anča, jestli tomu velevrubovi jen trošku ublížím, že mě hned přestane milovat.

Řekl jsem: Tak ho dáme na slunce a ono ho rozlouskne. Slunce nakonec rozlouskne každou škebli.“

Nevěděli jsme jak dál. Byli jsme úplně nešťastní. Máme perlu a nemáme ji.

„Tak se nekoukej a uvidíš,“ řekl jsem Anče. Ale ona řekla, že mě přestane milovat, když se na nic nebude koukat.

Vtom tam přišel Přemek a ptal se, co se děje. Když jsem mu to pověděl, vzal velevruba a švihnul s ním zpátky do Otavy, až udělal jedenáct žabek.

Tři dny na to skončily prázdniny. Když jsme jeli přes železnej most domů, pásla pod ním na louce Anča kachny. Něco jsme na sebe zavolali. A my víme co, i když jsme se už neslyšeli.

(Dvanáct usměvavých měsíců,
ilustroval Cyril Bouda)

Václav Čtvrtek

(1911 – 1976)

Vlastním jménem Václav Cafourek. Psal povídky, romány a hry o současných dětech a populární pohádkové příběhy. Nejznámější jsou jeho pohádkové knihy a příběhy, které byly zpracovány pro televizi (večerníčky). Jsou to např. Pohádky z mechu a kapradí, O loupežníku Rumcajsovi, O makové panence a motýlu Emanuelovi, Říkání o víle Amálce a další.

Známé jsou i klukovské příběhy, dívčí románky i větší povídky umístěné do současnosti s pohádkovými motivy (My tři a pes z Pětipes, Hodinky s lokomotivou).

Jméno a příjmení: _____ Třída: _____

Václav Čtvrtek: Perla

Pracovní list

1) Jak se jmenuje autor příběhu? _____

Znáš jeho další díla? _____

2) K jakým literárním útvarům můžeme článek zařadit? _____

3) O čem je děj? _____

4) Jak se jmenují hrdinové příběhu? _____

5) Ve kterém místě se příběh odehrává? _____

U které řeky? _____ (najdi ji na mapě)

Ve kterém kraji ji najdeš? _____

6) Co je to velevrub? _____

7) Najdi v textu nespisovná slova a nahraď je spisovnými:

8) Které knihy Václav Čtvrtek nenapsal? (škrtni) Kdo je napsal?

Pipi Dlouhá Punčocha

Mach a Šebestová

Dobrodružství Toma Sawyera

Malý princ

Harry Potter

Babička

Rychlé šípy

Dášenska čili život štěněte

Knihy džunglí

Kytice

Václav Čtvrtek: Perla

Řešení

1) Jak se jmenuje autor příběhu? **Václav Čtvrtek**

Znáš jeho další díla? **O loupežníku Rumcajsovi, O makové panence a motýlu Emanuelovi, Říkání o víle Amálce, Pohádky z mechu a kapradí, Pohádky z pařezové chaloupky Křemílka a Vochomůrky, Kočičiny kocoura Damiána, Cipísek, Manka ...**

2) K jakým literárním útvarům můžeme článek zařadit? **povídka**

3) O čem je děj? **Je to prázdninový příběh.**

4) Jak se jmenují hrdinové příběhu? **Jirka, Přemek, Anča.**

5) Ve kterém místě se příběh odehrává? **V Zátaví.**

U které řeky? **Otavy**

Ve kterém kraji ji najdeš? **V Jihočeském.**

6) Co je to velevrub? **Je to sladkovodní mlž. V českých řekách žije velevrub malířský, nadmutý a tupý.**

7) Najdi v textu nespisovná slova a nahraď je spisovnými:

Zakop – zakopl, na zeleném břehu – na zeleném břehu, jinýho kamaráda – jiného kamaráda, nalízt – nalézt, přesejpal – přesýpal, vlitla – vletěla, bachratej – tlustý, svý – své, rozmáčený nohy – rozmáčené nohy, železnej most – železný most.

8) Které knihy Václav Čtvrtek nenapsal? (škrtni) Kdo je napsal?

Pipi Dlouhá Punčocha – Astrid Lindgrenová Babička – Božena Němcová

Mach a Šebestová – Miloš Macourek Kytice – Karel Jaromír Erben

Dobrodružství Toma Sawyera – Mark Twain

Malý princ – Antoine de Saint-Exupéry

Harry Potter – Joanne Rowlingová

Rychlé šípy – Jaroslav Foglar

Dášeňka čili život štěněte – Karel Čapek

Kniha džunglí – Rudyard Kipling